

Порушення, як і невиконання або неналежне виконання вимог державних правил, норм і процедур з реєстрації та огляду на безпеку пасажирів щодо здачі, прийому, зберігання і перевезення на повітряному судні ручної поклажі, багажу, вантажу, пошти і бортового харчування тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством України. Особи, винні у порушенні норм і правил, що регламентують діяльність авіації, несуть відповідальність згідно із законодавством України.

При виявленні шкоди, заподіяної багажу, вантажу правилами передбачається складання Акту про несправності під час перевезення багажу (PIR – Property Irregularity Report), вантажу (CIR – Cargo Irregularity Report), документа, оформленого перевізником у присутності пасажирів (одержувача) негайно після виявлення шкоди. Акт підписується перевізником і пасажиром (одержувачем) [3, с. 152] .

Таким чином, інститут авіаційних перевезень потребує детального вдосконалення, оскільки на сьогоднішній день він є недостатньо вивченим та порівняно новим. І саме через це нормативно-правова база не в змозі забезпечити ефективне регулювання вирішення спорів у даній сфері.

Література:

1. Цивільний кодекс України: – К.: Велес, 2011.– 304 с.
2. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень.– Офіційний вісник України.– від 15.05.2009.-2009 р.– № 33.– № 100, 2008, ст.3295.
3. Шульженко Ф. П. Транспортне право: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Ф. П. Шульженко, Р. С. Кундрик.– К.: КНЕУ, 2004.– 214 с.
4. Савран О. Роль транспортного агента у договорі перевезення / О. Савран // Юридичний журнал.– №10.– 2010.– С. 62-63.

УДК 347.763:656.7.073(043.2)

Тимошенко В. Ю.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: В.М.Білоусов, старший викладач

ТРАНСПОРТНЕ ЕКСПЕДИРУВАННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Транспортне експедирування – це комплекс послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу (тобто безпосередньо послуги з перевезення, а також послуги з охорони, страхування вантажу, організації перевезення, вибору маршруту, транспорту тощо).

Транспортно-експедиторську діяльність слід відрізнити від діяльності з перевезень вантажів. Остання полягає лише у різному розміщенні вантажу будь-яким транспортом (наприклад авіаційним) з одного місця до іншого ст. 909 ЦК України. Втім, транспортна експедиція є допоміжним видом діяльності, пов'язаним з перевезенням (ст. 929 ЦК України). Головне її призначення – організація всіх супутніх перевезенню послуг.

Поняття договору транспортного експедирування дано у ч. 1 ст. 929 ЦК, ч. 1 ст. 316 ГК. За договором транспортного експедирування одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок другої сторони (клієнта) виконати або організувати виконання визначених договором послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу. Договором транспортного експедирування може бути встановлено обов'язок експедитора організувати перевезення вантажу транспортом і за маршрутом, вибраним експедитором або клієнтом, зобов'язання експедитора укласти від свого імені або від імені клієнта договір перевезення вантажу, забезпечити відправку і одержання вантажу, а також інші зобов'язання, пов'язані з перевезенням.

Договором транспортного експедирування може бути передбачено надання додаткових послуг, необхідних для доставки вантажу (перевірка кількості та стану вантажу, його завантаження та вивантаження, сплата мита, зборів і витрат, покладених на клієнта, зберігання вантажу до його одержання у пункті призначення, одержання необхідних для експорту та імпорту документів, виконання митних формальностей тощо).

Договір транспортного експедирування укладається у письмовій формі. Клієнт повинен видати експедиторові довіреність, якщо вона є необхідною для виконання його обов'язків. Істотні умови договору визначе-

но у ст. 9 ЗУ "Про транспортно-експедиторську діяльність": відомості про сторони договору, вид послуги експедитора, вид і найменування вантажу, права та обов'язки, відповідальність сторін, у тому числі в разі заподіяння шкоди внаслідок дії непереборної сили, розмір плати експедитору, порядок розрахунків, пункти відправлення та призначення вантажу, порядок погодження змін маршруту, строк (термін) виконання договору, а також всі ті умови, щодо яких заявою хоча б однієї зі сторін має бути досягнута згода [4, с. 645]. Розмір плати експедиторові встановлюється договором транспортного експедирування, якщо інше не встановлено законом. Якщо розмір плати не встановлений, клієнт повинен виплатити експедитору розумну плату. У плату експедитору не включаються витрати експедитора на оплату послуг (робіт) інших осіб, залучених до виконання договору транспортного експедирування, на оплату зборів (обов'язкових платежів), що сплачуються при виконанні договору транспортного експедирування. Для перевезення вантажу (товару) оформляється документ повітряного перевезення – авіавантажна накладна (AirWaybill). Авіавантажна накладна – документ, виписаний вантажовідправником або його агентом-експедитором при видачі вантажу, який підтверджує наявність договору між вантажовідправником і перевізником про перевезення вантажів авіалініями перевізника. Цей документ складається відправником у трьох оригіналах, що мають однакову юридичну силу, і вручається разом з товаром. Перший екземпляр має примітку "для перевізника" і підписується відправником. Другий екземпляр призначений для одержувача, підписується відправником і перевізником та має прямувати разом з товаром. Третій екземпляр підписується перевізником і повертається ним відправнику після отримання товару. Перевізник має поставити свій підпис перед завантаженням товару на борт повітряного судна. Підпис перевізника може бути замінений штампом; підпис відправника може бути печатним або замінений штампом. Авіанакладна не є ані товаророзпорядчим документом, ані передатним документом. Вона виконує тільки функцію підтвердження укладення договору перевезення, прийняття товару для перевезення і умов перевезення. За наявності кількох місць вантажу перевізник має право вимагати від відправника складання окремих документів повітряного перевезення [3, с. 124]. За порушення обов'язків за договором транспортного експедирування експедитор відповідає перед клієнтом відповідно до глави 51 ЦК України. Клієнт або експедитор має право відмовитися від договору транспортного експедирування, попередивши про це другу сторону в розумний строк. Сторона, яка заявила про таку відмову, зобов'язана відшкодувати другій стороні збитки, завдані їй у зв'язку із розірванням договору.

Література:

1. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 40-44. – ст. 356.
2. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01.07.2004 р. // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 52.
3. Анцелевич Г. О. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / Г. О. Анцелевич, В. О. Голубева, Т. В. Злунціна та ін. // – К.: МАУП, 2005. – 272 с.
4. Дзера О. В. Цивільне право України: підручник / О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова, Р. А. Майданик // – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.

УДК 347.92(045)

Францова Х.О.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Рассомахіна О.А., к.ю.н.

ПІДСУДНІСТЬ СПРАВ ЗА ПОЗОВАМИ СПОЖИВАЧІВ ДО ПЕРЕВІЗНИКІВ

В наш час надзвичайно актуальними є питання визначення підсудності у справах за позовами споживачів до перевізника. Насамперед це стосується позовів споживачів, які витікають з договорів перевезення пасажирів та їх багажу, в тому числі і авіатранспортом, так як вантажо – і пасажиропотік через аеропорти України за останні роки значно зріс. Саме це засвідчує те, що в межах держави необхідний належний захист прав пасажирів.

У наукових публікаціях вже висвітлювалося питання про проблеми підсудності справ за позовами споживачів до перевізників, що виникають з договорів перевезення вантажу [2; 3]. Але це питання не втратило актуальність і сьогодні, що змушує висловити власні зауваження і міркування з цього приводу.

Взагалі підсудність називають розмежування компетенції між окремими ланками судової системи і між судами однієї ланки щодо розгляду і вирішення підвідомчості їм цивільних справ. Існують такі види підсудності: 1) функціональна; 2) родова; 3) територіальна. В свою чергу територіальна підсудність розділяється на такі підвиди: 1) загальна; 2) альтернативна; 3) за зв'язком справ 4) виключна. Альтернативною називається підсудність, за якою декілька судів є компетентними розглянути справу. Позов може бути пред'явлений до одного із судів, визначених законом,